

Medlemsblad för Svensk-Lettiska Föreningen

Nr 4(10) 1997, september

Ordförande: John Crafoord, tel 08/759 08 19

Redaktion: Rune Bengtsson, Bäckgårdsvägen 39 I, 143 41 VÄRBY,

tel 08/740 42 53, 782 26 37, fax 782 26 41, e-post rune.bengtsson@prv.se

Postgiro 94 86 93-7

Medlemsavgift: Enskild 150 kr, organisation 500 kr.

INBJUDAN TILL MEDLEMSMÖTE

onsdagen den 19 november 1997 kl 18.00
på Polska institutet, Villagatan 2, Stockholm

Lettlands kulturattaché Juris Kronbergs
berättar om lettisk litteratur med anledning av att en antologi
med lettisk prosa "Nära röster över vatten" i Juris'
översättning kommer ut på förlaget "En bok för alla"

Servering till självkostnadspris

Ta gärna med en intresserad vän

Välkomna

Påminnelse om medlemsavgift

Styrelsen konstaterade vid sitt senaste styrelsemöte att endast en bråkdel av föreningens medlemmar betalt sin medlemsavgift för 1997. Det är alltså hög tid för övriga att bidra med sina 150 kr till postgiro 94 86 93-7. Föreningen har inga andra inkomstkällor av betydelse än medlemsavgifterna, så det är av högsta vikt för vår fortsatta verksamhet att vi har en tillräckligt stor och trogen medlemsstock. Detta innebär även att var och en gärna får agera som medlemsvärvare.

Det gyllene hjärtat

Som säkert en del av Er observerat genom dagpressen har en av våra styrelsemedlemmar, Anita Lackberg, tilldelats guldsmedsleverantörernas pris "Det gyllene hjärtat" för sina insatser i Baltikumhjälp. Priset delas ut årligen för behjärtansvärda insatser. Resten av styrelsen ber att få framföra sina hjärtligaste gratulationer!

Lästips

Nyligen kom boken "En kvinna i bärnsten" av Agate Nesaule ut på svenska. Författaren är en i USA bosatt exillettiska som beskriver sin barndom på en prästgård på den lettiska landsbygden och flykten från den sovjetiska armén. Paralleller kan dras till dagens flyktingöden på Balkan och annorstädes.

Aktivistlista

VM-travarna i Möklinta utanför Sala har sammanställt en lista på alla de organisationer och enskilda som de känner till och som har hjälpverksamhet riktad mot Lettland på sitt program. Listan kan fås från oss eller från VM-travarna, Åsgrind 1, 733 75 MÖKLINTA, tel 0224-801 67. Svensk-lettiska föreningen har för avsikt att arbeta vidare med den förteckning över vänortsförbindelser Sverige-Lettland som påbörjades förra året. I båda fallen gäller att kompletterande uppgifter är mer än välkomna för att få listorna så kompletta som det går.

Svenska kulturdagar i Lettland 1998

Intresset för svensk kultur och svensk-lettiska kulturförbindelser växer i Lettland. Nästa år (under vecka 19) arrangeras i Lettland (Riga, Talai, Liepaja, Daugavpils) Svenska kulturdagar och som huvudarrangör för detta evenemang står förbundet *Lettland-Sverige* i Riga och *Nätverk Sverige-Lettland* i västra Sverige. Bland olika evenemang planeras flera utställningar, t ex svensk textil, svensk akvarell, även svenskt konsthantverk hoppas vi lära känna under dessa dagar i Lettland. Vi arrangerar även flera konserter, t ex gymnasieelever från Lerum och den Koreografiska skolan i Riga inbjuder oss alla till en balettkonsert, vi hoppas ha ett möte med organisten Mårten Blåberg i Domkyrkan i Riga, även en konsert i Usmas kyrka i Frihufsmuséet planeras. *Musik i Väst* kallar en liten orkester som kommer från västra Sverige. Det arrangeras även en konferens i Talai kring temat "Miljö och kultur".

Man svensk kultur omfattar inte bara Sverige - det är även Åland och svenskarna i Finland. Detta kulturområde känner vi i Lettland mycket dåligt. En kvinnlig folkmusikduo kommer från Åland och Svenska Sångare, en manskör, kommer från södra Finland. Och vårt Nordiska bibliotek erbjuder oss utställningen "Finlandssvensk litteratur". Naturligtvis är hela programmet ännu preliminärt.

Vill ni inte delta i dessa kulturdagar? Vi tar gärna emot både förslag, bidrag och förstås även deltagare.

Janis Gedrovics
styrelsemedlem i förbundet *Lettland-Sverige*
(SI-stipendiat under hela läsåret i Linköping,
tel. 013-282025, fax 013-282077)

I slutet av september firar Nordiska biblioteket i Riga och dess vänner 5-årsjubileum. Det invigdes i december 1992 och det bildades av Riga stads kulturförvaltning och föreningen Norden i Lettland. Biblioteket stöds även av Nordiska Ministerrådets informationskontor i Riga.

Till grund för bibliotekets bokbestånd ligger de böcker som insamlades under aktionen "baltiska bokberget". Idag finns det ca 14.000 böcker på svenska, danska, finska, norska, isländska och färöiska, den största delen består av skönlitteratur. Det finns här även tidningar och tidskrifter från hela Norden samt Nordiska rådets informationspublikationer.

Under de sista åren har biblioteket blivit som ett kulturcentrum för olika evenemang som har beröring med Norden t ex utställningar, poesiäfnar, föredrag, möten mm. Det anordnas på biblioteket även språkkurser i de nordiska språken - intresset för detta är fortfarande stort i Lettland.

Alla är hjärtligt välkomna till samtliga evenemang på biblioteket - det säger Inese Vanaga, nuvarande direktör och hennes kolleger.

Hertig Jakob och hans tid

Estland, Lettland och Litauen gav på försommaren ut en gemensam frimärksserie på temat Sjöfart. Det lettiska märket avbildar ett linjeskepp från 1600-talet som i aktern bär hertigdömet Kurlands flagga, en svart krabba på röd botten. Medan Estland och Litauen visar almogebåtar som använts längs de respektive kusterna, ger sig alltså letterna ut på större vatten. Märket väcker onekligen nyfikenhet och bakom döljer sig en spännande och föga känd epok i Lettlands historia.

De flesta av oss svenskar känner väl numera till att delar av Baltikum (närmare bestämt nuvarande Estland och norra Lettland) under 1600-talet var svenskt. Man talar ju där, med eller utan rätt, om "De gamla goda svensktiderna". Under samma tid var södra delen av Lettland ett hertigdöme, - Kurland-Semgallen. Hertigfamiljen hette Kettler och man hade sin huvudstad i Jelgava (Mitau). En av hertigarna hette Jakob. Han hade studerat i Tyskland och Holland och hade tagit del av den nya tidens sed, merkantilismen. Han tog med sig dessa idéer till Kurland och satte upp en mängd verksamheter i landet; krutbruk, kornbruk, glasbruk, skeppsvarv och mycket annat. För viss verksamhet behövdes järn, och då arrenderade han en järngruva i Norge av danske kungen. För tillverkning av textilier behöves bomull och då var det att ta till den tidens sed: Skaffa kolonier i Afrika (för att skaffa slavar) och i Karibien (för att odla bomullen med hjälp av slavar) och på så sätt inrätta den i historien så välbekanta triangelhandeln. Detta gjorde hertig Jakob. Kolonin i Afrika blev ön St. James Island i Gambiafloden och i Karibien blev det Tobago. För denna triangelhandels trafik behövdes så havsgående fartyg, vilka byggdes bl a i Ventspils och av vilka ett är avbildat på frimärket.

Rune Bengtsson